

DIRECTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:
Tarif și garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
învoială

Umbra

Fișe bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru strălănităte 400 Lei

Mucenicie și mucenicie

(+) *Lege sfântă și fără abateri: Per crucea
lucem! Sunt ele de multe feluri crucele acestea,
dar nu este muritor care să nu și-o aibă pe a sa.
Cătrivrit cu puterile fiecăruia, cu vremile și cu
circumstanța în care-și dăpână viața. De va însemna
sărsarea sângelui, de nu va însemna, crucea pur-
tătoare creștinește, cu îndelungă răbdare și iubire, e
mucenicie și dă drept la intrarea întru împărăția
cerminii. Totdeauna și tuturor, fără vreo deosebire.*

*Asupra acestui adevăr a stăruit Vicarul
Comunității Dumineca trecută, când cu proclamarea
lemnă a martiriului Ven. Petru R. Rogue din
Congregația Preoților Misionari, ucis în Revoluția
a mare franceză. Prindem în câteva linii figura
lumină a mucenicului: S'a născut în 11 Iunie
1758, la Vannes, în Bretagne, pământul crești-
lor dintr'o bucată. Preot în 1782, după patru
ani se înșiră în rândul fiilor Sf. Vincențiu de
Paul. Uraganul revoluționar îl ajunge în târgu-
rul nașterii sale. Pe alții îi mătură. El însă se
scutură de locul, făcând când pe față, când travestit,
peșă împrejuri, dar totdeauna fără frică, pe pă-
torul cel bun care și sufletul și-l pune pentru oi.
Sta până în ajunul Crăciunului din 1795 când, în
un cu Sf. Iainé la un muribund, e recunoscut
vândut organelor polițienești de-un nemernic
cunoștea bine, după ce se înșurubase din bel-
șug din binefacerile mamei păr. Petru. Aruncat în
închisură, după suferințe cumplite, e osândit la tă-
rea capului, ca refractar ce se dovedise a fi la po-
ziciile constituției revoluționare. În noaptea pre-
mergătoare morții stă de veghe, se roagă, măn-
ține pe ceilalți întemnițați și scrie două epistole,
una mamei sale, legându-i de suflet să împărtă-
șască și pe mai departe, de milă largă, familia
pădătorului său; alta către preoții încă în viață
la Vannes, recomandându-se rugăciunilor lor.
Calea spre ghilotină o face a doua zi, în 3 Martie
1796, cântând un cântec compus de el în prin-
tare. Drept dovadă că l-a iertat din inimă, dă-
ruiește vânzătorului ceasornicul de buzunar, apoi
jungând la locul de osândă, pe la 3 ore după
nașă, își pleacă capul sub cușit, după un scurt,
dar adânc suspin: Părinte, în mâinile Tale îmi
dău sufletul. — Kinal de prevăzută pentru cel ce avea
drept principiu dela care nu s'a abatut: Nu tre-
nuiesc recunoscute decât legile aprobate de Biserică.*

*Mai este însă și o altă mucenicie, aceea a
implinirii conștiințioase a tuturor datorințelor, sub
stăruire respect al cugetării, vorbe și fapturii.
Mucenicie lungă ca viața și grea ca moartea, re-
servată tuturor celor ce nu se săvârșesc în chip
luciferic. Se vedește, cea dintâi, după apostolicescul
avânt de învățură a Sf. Părinte, în curățenia
smerenia gândului care cinstește și face tot-
deauna mărturia prezenței lui Dumnezeu, re-
cunoscându-i Acestea toate drepturile, iar creaturii
să nu se dădă datoriri. Cea de a doua se actualizează
în omagiul adus adevărului cu modestie și iubire,
în posesia orgoliului ce nu se pleacă bucuros
în fața lui de sus, care, vorba Scripturii, adevăr este,
a egoismului ce nici nu vrea să audă de alte
datoriri ca ale sale. Mucenicia cea de a treia stă
pe ai ales în inocența, justiciu și caritatea pusă în
fapturi, respectând toate legile drepte, toate vir-
tutele și toate îndatoririle; recunoscând, totdeauna
deplin, tot ce-i drept și datorință, fără alegere
de persoane și fără drămbăluirea nevoilor, mănă
în de-un singur dor: să vie, după puteri, în
ajutorul tuturor fraților răscumpărați prin Pa-
măntuitorului. — Cine are urechi de auzit..*

+ Dr. Ambrosiu Cheșianu

Cade răpus de moarte hoșește, la datorie. Când nime nu se aștepta la așa ceva, după ce nime nu știa, până în clipitele din urmă, să fie lipsit vreo zi dela biroul cu masa încărcată de acte. De o robusteță și sănătate trupească rară pe lângă toți cei șaptezeci și mai bine de ani ai săi, ne obișnuisem cu gândul că acest slujitor al Domnului va mai duce-o departe, spre exemplificarea vie a conștiințiozității, a ordinii până în cele mai mici amănunte și a punctualității de ceasornic.

Cu îngăduința Celui de sus însă scris a fost altcum să fie. De Dumineca trecută cel care a fost Dr. Ambrosiu Cheșianu nu mai e printre cei vii. Ne-a părăsit pentru a-și lua locul de cinste între figurile luminoase ale Blajului sus, în slăvile cerești.

Și totuși nu s'a despărțit cu totul de noi, icoana lui, icoana dascălului, educatorului, preotului-model, stăruie și va stăruie până la trecerea în aceeași împărăție a veșniciei în care a intrat deja dânsul, în inimile millor de elevi ce au avut norocul să petreacă sub mâinile lui, și a tuturor celor ce au venit în atingere cu el.

Deschis la față și la vorbă, blând și bun, de-o bunătate greu de găsiu-i caracterizare, și cu atât mai puțin seamăn, intra în inimile elevilor săi mai mult ca părinte decât ca profesor. La dânsul se învăța mai mult din respect filial decât din ambiție ori de teama notelor rele. Iar de se întâmpla vreodată să pedepsească pe cineva, câtă dragoste nu simțea vinovatul în mâna care-i îndulcea leacul amar al pedepsii! — Anevoie se va găsi educator care să fie atât de acasă ca el în măestră de a învăța și ajuta pe tineri să întoarcă în bine și să-și folosească chiar și slăbiciunile pentru urcușul greu spre înălțimile înșorite.

Ori pe unde a trecut, a lăsat neșterse urme de om al datoriei, cap luminat, suflet echilibrat: la catedră, în postul de director al liceului de băieți, în consistor, la cancelaria Administrației Centrale; în sfaturile ce-a dat, în cărțile ce a scris, în actele ce-a rezolvat. Datoria mai presus de toate! Aceasta a fost lozincă întregii sale vieți. Datoria făcută la timp, cu promptitudine, exact ca fond, frumos ca formă. Până la cea din urmă suflare. Fiindcă purceând așa, vom implini voia Ziditorului a toate pe Carele, ca un al doilea Linné, având în plus și luminile teologiei, îl vedea în toate fapturile și tot mereu îl descoperia și altora, mici și mari.

Spre ilustrarea acestei mentalități ce se degaja din toată filifa acestei personalități de marcă antică, fie amintit faptul atât de

revelator că și în momentele sale de agonia, dânsul de-un singur gând era stăpânit: actele ajunse pe masa biroului său și reparțizarea lor: „Acestea le va rezolva Ștefan“. În ultimele-i lucrări de viață era oare cum o necesitate organică să prindă loc și grija actelor ce rămănea să le rezolve păr. Ștefan Roșianu, — panegiristul celui ce puține clipe mai avea de petrecut în această lume.

Facă-i Domnul parte cu dreptii, pentru că drepte l-au fost gândurile și bune faptele!

Inmormântarea marelui decedat a vut loc Marți, în 24 Aprilie c., după masă. Prohodul l-a slujit I. P. S. Valeriu Traian Frențiu al Orăzii în sobor de 12 preoți, în catedrală, după o scurtă slujbă săvârșită la casa defunctului.

S'au rostit trei cuvântări funebreale. Două — a păr. canonic Șt. Roșianu și a d. Ștefan Pop, dir. liceului de băieți — le dăm în corpul foii. Cea de a treia a fost a păr. I. Agârbiceanu trimisul Preasf. Iuliu al Clujului. Lin, cu unchiune limpede și fără podoabe retorice, dar cu atât mai pătrunzător, preotul-literat reliefează în conture vii și de neuitat figura plină de bunătate, cumpăt și înțelepciune sfântă și sfințitoare a celui dispărut.

Moment excepțional de impresionant: în decursul ceremoniei sacre e adus pe brațe și I. P. S. păr. Mitropolit Vasile lângă catafalcul celui ce cu atâta devotament neprecupețit i-a fost mână de ajutor și sfetnic luminat.

Pe drumul cel din urmă l-a petrecut toată lumea școalelor noastre; autoritățile civile și public fără număr din loc și jur. Remarcăm: delegația de intelectuali din Turda; pe dd. Augustin Caliani din ministerul Instrucțiunii; Alex. Borza, prof. univ. în Cluj și alte notabilități mirenești și din rândurile clerului.

Cântările dela prohod și-au și ele interpretul lor priceput, duios, în păr. Ioan Moldovanu, profesor, răspunsurile dându-le corul Academiei de Teologie. De rămas bun dela altarul la care atât de cu drag a slujit repausatul, corul catedralei cântă un artistic și profund mișcător. „Plâng și mă tânguiesc“, acordurile căruia învăluie încodată în zăbranic de multe lacrimi multe-multe fețe. — În veci pomenirea lui!

Frământări de bine roditoare. Terenul pe care se petrec aceste frământări e țara fraților întru latinitate și crez roman: Spania. Formația în sânul căreia s'a plămădit, din care a pornit, în cadrele și sub comandamentele căreia se desfășoară noua mișcare e Acțiunea Catholică Spaniolă, Agrul fraților din peninsula iberică.

Câteva din realizările mai noi: organizarea serviciilor de presă; înjgheburile centrelor de formație sociologică-sacerdotală; cursuri universitare, de vară, ca cele dela Santander; aranjarea de Săptămâni Sociale ca cele dela Madrid (una va avea loc în Septembrie c.,

consacrată problemelor agricole); campania de colportaj Pro Ecclesia et Patria, și cursurile speciale pentru seminaristi. De prezent, între altele, răspândesc așa zisele „Bilete ale Acțiunii Catolice”, repartizate în zece categorii cu preț de 1 până la 1000 pesetas bucata, valabile un an și obligatorii pentru oricine vrea să aibă cinstea de a fi primit ca luptător în rândurile acestei asociații.

Se dă atenție specială organizării tineretului de ambele sexe. Rezultatele sunt extrem de îmbucurătoare. Nu de mult tineretul feminin a ținut un congres național. A fost de ajuns să fie suleată idea unui pelerinaj la monumentul Sf. Inmi dela Getafe, ca să se noteze numai de câțiva 2000 subscrieri de adesiune. Tinerii acționiști și-au avut și ei, deunăzi, congresul lor în Escorial, celebra mănăstire întemeliată de Filip II, fiind de față peste 40.000 de tineri din toate părțile țării. Toate amenințările extremiștilor au rămas zadarnice. Congresul s'a ținut într'un entuziasm fără margini. „Suntem apărătorii legalității” a declarat, convins și convingător, d. Gil Robles, președintele Asociației, continuând: „Și de se va da lupta în stradă, vom leși și în stradă”. De încheiere, în aplauzele frenetice ale tuturor, rostește, vibrant și cu aplomb: „Cu cât vom fi mai catolici, cu atât vom fi mai Spanioli, și cu cât vom fi mai Spanioli, cu atât vom fi și mai catolici”. (Cf. *La Croix* din 24 Aprilie c.).

N'a zis-o pentru anumiți habotnici dela noi, cari fac sport pe tema: Catolicismul nu se împacă cu naționalismul, dar pot învăța și aceștia din vorba cuminte și răspicată a strălucitului reprezentant al mișcării creștine naționaliste din catolicisima Spanie. — Dacă vreau; cum nu-l nădejde.

Ortodoxie și românism

de Gavril Todica

IV.

Revin acuma la teza că religia nu se poate confunda cu naționalismul.

În articolul fundamental am afirmat:

„Religia fiind o chestie a sufletului și având misiunea să ne învețe a evita păcatele și prin aceasta a ne pregăti pentru viața vi-

toare, urmează logic că ea este mai presus de contingențele naționale. *Nu este antinațională, ci supra-națională*”.

Teza e destul de clară și în concordanță cu toată învățătura lui Hristos.

Repetând-o, aș putea zice: cine *vrea* să înțeleagă, înțeleagă-o! Și să termin.

Constat însă că foarte mulți *nu vreau* să înțeleagă. Mai bucuros bat câmpii „legilor strămoșești” și „ortodoxiilor naționale” (repet: nu numai la noi, ci și în multe alte părți). Cu aceștia, orice discuție e superfluă. Numai timpul îi va aduce la alte convingeri. Deocamdată, ei îmi fac impresia că *nici nu cred în existența sufletului*. Îi mărturisesc numai dela buze, sau „din sfânta tradiție”. Incolo, se mențin cu încăpăținare pe poziția ce o ocupă, sau se nivesc a o ocupa, crezând numai în om și în realitățile acestei lumi păcătoase. — *Dacă ar fi convingși de existența reală a sufletului nemuritor*, ar lăsa ca religia să fie religie, naționalismul-naționalism. Atunci ar fi mai ușoară unirea tuturor bisericilor creștine într'o comunitate spirituală universală, supra-națională.

Sunt însă și oameni imparțiali, curați cu inima, cari ar vrea să înțeleagă câte ceva, dar nu pot. Pentru aceștia aflu cu cale să adaog următoarele:

Naționalitatea e temporară, efemeră. Își are evoluția ei: naștere, ascensiune, declin și moarte. — Sufletul e etern.

Întrebându-se comparația propusă de d. N: națiunile și popoarele sunt ca florile și pomii din grădina. Toate viețuiesc prin raza solară, dar nu sunt identice cu această rază. Ele sunt mărginite, limitate în spațiu și timp. Radiația solară e infinită, nemărginită, eternă. Sufletul tinde spre desmărginire; naționalismul spre mărginire, separatism.

Religia propagă legea iubirii lui Dumnezeu și a deaproapelui. Naționalismul se mărginește la iubirea neamului său, și prea adeseori la războaie contra altor neamuri.

Hristos ne-a spus:

„Celce iubește pe tată sau pe mamă mai mult decât pe mine, nu este vrednic de mine; și celce iubește pe fiu sau pe fiică mai mult decât pe mine, nu este vrednic de mine”. — (Mat. X, 37).

„Oricine vine la mine și nu urește tatăl său și pe mamă sa și femeea și frații și surorile, și chiar viața sa: nu poate învăța celui meu”. (Luca, XIV, 26).

Care este înțelesul acestor cuvinte, ținem morțiș la „ortodoxiile naționale”, „legea strămoșească”?

Hristos ne-a învățat: să iubim pe Dumnezeu și pe deaproapele nostru, căci în acest se cuprinde legea și profeția. În parabola maritaoului (Luca X, 30—37) ne precizează cine este deaproapele nostru.

Unde vreți o lecție mai usturătoare pentru naționalismul intransigent, pentru ortodoxia exclusivistă, din zilele lui Hristos și din timpurile?

În conformitate cu preceptele acestor învățături și apostolul neamurilor prin cel apoteoză a carității:

„De aș grăi în limbile oamenilor și înținerilor, iară dragoste nu am, făcutu-mi-am aramă sunătoare și chimval răsunător”. (Cor. XIII, 1).

Citatele aceste sunt suficiente pentru demonstra teza că religia nu trebuie confundată cu naționalismul. Fiecare își are sfera sa, obiectul său. Religia nu are de împrumutate dela naționalism. Dar naționalismul trebuie să se împrumute dela religie. Infuzia naționalismului cu religie constituie — o simbioză propriu zisă — ci o elevare, o nobilitare a naționalismului.

Episcopatul catolic din Germania a rădăci deci în doctrina creștinismului pur, cănuț luat atitudinea cunoscută față de exaltarea naționalismului și razismului german. Și al Moock are multă dreptate când vorbește „mollima naționalismului”. El are în vedere exagerările acestuia și răul ce ele îl fac între oameni și popoare.

De exagerările aceste nu sunt scutiți catolicii, cu toate admonestările Papii. „Pentru intra illicet muros et extra”. Ca exemplu dela noi, e destul să amintesc că alături „mâncătorul de naționalități”, calvinul Bărbulescu poate mai șovinist era catolicul Apponyi.

Iată dar, că suntem în epoca „pomii pădurești” — vorba lui Moock. Numai suferințele îndelungate, probabil de secole și milenii, vor îmbânzi, ne vor nobilita, aducându-

Foița „Unirii”

Crinii*)

de P. I. GÂRLEANU

*Crinii sunt în sărbătoare,
Ș'n potirul lor de nea
Foartă mândri câte-o stea
Ce s'a răzlețit din soare.*

*Când îi mișcă leneș vântul,
Par cădelniți de parfum,
Ce le vântură pe drum
Sfinții, cari ating pământul.*

*Vraja lor, de flori-minune,
Ca lumina 'n ochi senini,
Se revarsă în grădini
Raiu'n ele să-l adune.*

*Flori de nevinovăție,
Cum privesc mereu în sus,
Par c'asteaptă pe Isus
Dela Nazaret să vie,*

*Cum venea odinioară
Dumnezeu cu crucea'n gând,
Să le rupă rând pe rând
Și la pieptul Lui să... moară.*

Morminte proaspete

† Dr. Ambrosiu Chețianu

Discurs funebru de Ștefan Pop

În toamna anului 1891 venia la Blaj un profesor tânăr, pentru geografie și științele naturale. Și avea ochii albaștri cuprinși de bunătate, și avea un surâs blajin, surâsul caracteristic al omului de bine, de muncă și îndrumări hotărâtoare. Acest profesor era Ambrosiu Chețianu, doctor în filosofie și asistent universitar.

Și dela 1891, până în ziua, când Domnul l-a chemat la sine, să-i răsplătească vrednicia sa de pe acest pământ, — Dr. Ambrosiu Chețianu a rămas — chiar și după ieșirea sa oficială din cadrele școlii, — a rămas — zic — totdeauna, și în toate împrejurările, Omul Școlii: Colegul fără prihană al dascălilor și părintele iubitor al elevilor.

Nu e nici o mirare, dacă pe Ambrosiu Chețianu trebuie să-l fixăm între cei mai distinși profesori și directori din Blaj; din Ardeal; din Țara întreagă.

Mărturie vie: munca sa foarte rodnică din vremea vieții sale, și durerea unanimă a tuturor, cari numai l-au cunoscut. Și aici cuprind numai pe foștii săi colegi și elevi pe cei mulți, mulți, cari au ajuns în atingerea cu răposatul.

În numele întregului Corp profesoral și școlile secundare gr. cat. din Blaj, cum și în numele elevilor, ne plecăm plini de dăruire genunchiul, în fața marelui dispărut, pentru că el a fost un om rar, un dascăl fără tocmă, un director fără pereche și un inspector de părținare.

Marele iubitor al florilor sale dragi, îndrăgostitul aproape fanatic al florilor sale tești, pe cari le descoperea în profesori și elevi.

Pilda vieții și muncii sale perseverente ne va fi calauză, iar bunătatea angelică, aceeaș vreme severă, a inimii sale, povăzitoare. Încât modelul profesorului-preot, al rectorului și inspectorului școlar, pentru toți, dascăli și elevi, va trebui să rămână viu, de felul *cum trebuie* să-și împlinească datoria toți aceia cari bătătoresc drumul cel al dascălului.

Dumnezeu să-l odihnească cu dreptăție, pentru că a fost omul datoriei împlinite și șovăire și fără scuzel

*) Din volumul *Flori de pe drum*, despre care v. Cărți și Reviste din acest număr. (N. R.)

sentimentul mai creștin, ca *lubindu-ne pe noi să nu nedreptăm pe alții*. Nedreptățile se răsbună. Se sparg totdeauna în capul acelora, cari le fac. Cu cât mai târziu, cu atât mai greu.

* * *

P. S. Era să ult comparația cu crișmarul din Abrud, invocată de dl N. după dl Goga. În sensul celor expuse mai sus, mi-e ușor însă a reflecta următoarele:

Biserica creștină, în înțelesul ei adevărat, nu poate fi națională, ci numai universală, supra-națională.

În înțeles restrâns, practic, prin abuz, putem spune însă că o biserică e națională întru cât e adoptată exclusiv de o națiune, sau de o parte a națiunii. — Tot cu acest înțeles, și cu atâta îndreptățire, putem vorbi de „cerul italian”, „Dunărea ungurească”, „Dunărea românească”, „pământul german” etc. etc., fără ca — în sens strict — lumina solară, cerul, apa, pământul, aerul etc. să poată fi naționale.

Românii, aproape în întregime, mărturisind crezul ortodox și crezul catolic: putem afirma că ambele biserici sunt naționale, dar numai în înțeles impropriu, practic, care nu invalidează principiul că biserică creștină e universală. Codificatorii mireni ai Constituției noastre au rămas deci în limitele simfului practic, când au redactat art. 22, fără să prejudicieze prin aceasta asupra adevărului că „biserică creștină nu poate fi națională”.

Clara pacta, boni amici.

În consecință, comparația cu crișmarul — cade, fiindcă biserică noastră unită nu s'a acomodat și nu are trebuință să se acomodeze după cum bate vântul, și să rămână în limita acestor adevăruri, pe cari trebuie să le respecte și biserică ortodoxă, *dacă vrea să fie biserică creștină*.

Și cu asta, deocamdată, punct și boguslava!

Carte condamnată. Congregațiunea Sf. Oficiu, în ședința din 7 Martie 1934, a trecut la index-ul cărților prohibite scrierea lui Friedrich Schmidke, intitulată: *Die Einwanderung Israels in Kanaan* (Breslau, 1933). — Cartea cuprinde învățături contra credinții.

† Gheorghe Simu

— O amintire —

de I. Georgescu

Răposatul a fost nu numai un paroh, un protopop, un asesor consistorial excelent, ci o frumoasă figură reprezentativă care cu cinste făcea față oricărei împrejurări.

Mi-aduc aminte de una foarte interesantă.

Era în primăvara anului 1923. Societatea Scriitorilor Români, presidată de d. Liviu Rebreanu, ținușe o serie de șezători la Cluj, la Oradea, la Arad, la Blaj, la Sibiu și urma să le continue la Sighișoara și Brașov. Ca secretar al Astrei, fusesem invitat să particip și eu la câteva. Am participat la Sibiu și la Sighișoara. Lume românească multă și aleasă, venită de pretutindeni, să audă și să vadă pe făuritorii celor mai frumoase și neplăcute viziuni de artă, cum erau, pe lângă președinte, I. Agârbiceanu, I. Al. Basarabescu, V. Eftimiu, Adrian Maniu, Alfred Moșoiu, Mircea Rădulescu ș. a. Cu excepția unei lecturi anoste din Sibiu, totul a avut farmecul unei încântătoare revelații. Meșteri nu numai în compoziție, ci și în lectură și recitare, poezii și prozatorii noștri au izbutit să cucerească toate inimile și să fascineze toate mințile. În deosebi la Sighișoara, a fost un adevărat triumf. Autorii erau alinați ca copiii cel mai lubiți al marelui familii românești. Toată obștea a luat parte la agapa servită în cinstea lor.

Pomenirea dreptului

— Panegiric, rostit lângă catafalcul Ț. Dr. A. Cheșianu —

de Cap. ȘTEFAN ROȘIANU

„Bine, slugă bună și credincioasă, peste pușine ai fost credincios, peste multe te voi pune: intră întru bucuria domnului tău” (Mat., 25, 21).

Excelenței Jalnică adunare!

Se spune stereotip, că trăim zile grele, zile de neliniște în latul și lungul pământului. Suferințele se ridică ca norii greu încărcăți, amenințând cu furtună plerzătoare. Îndoiala, ce cutrieră globul, ne tentează și pe noi mai ales când vedem, cum dispar unul după altul exemplarele de elită din falanga luptătorilor altruști și idealști, rămânând atâția răi.

Nu s'a cicatrizat încă rana adâncă, cauzată de trecerea la eternitate a unei ilustre personalități, a regretatului canonic Dr. I. Coltor și Biserica noastră, cuprinsă de profundă jale, se vede despoiată de o altă *podobă* a ei, de un rar caracter, de un excelent exemplu de slujitor neprihănit al binelui public. E smuls dintre noi acela care a fost soț credincios, părinte iubitor, frate sincer, preot bun, canonic înțelept și vrednic vicar general arhiepiscopesc: *Dr. Ambrosiu Cheșianu*, căzut în brazdă, fără veste.

Catedrala și-a deschis iarăși îndurerată porțile, ca să primească mai pe urmă pe acela, care zilnic intra cucernic, să se închine, să-și facă ora de rugăciune, cerând binecuvântarea Domnului peste intențiunile lui, peste sentimentele, cuvintele și faptele lui.

Spun acestea, jalnică adunare, nu ca lucruri noi. Ele sunt cunoscute tuturor. Suntem datorii însă, ca acest portret frumos, aceasta figură senină să se vadă iară și iară; să se vadă cât de cinstit și activ a fost reposatul, care, plecând dintre noi, lasă în urmă mare gol în agrul vast al lui Hristos, gol, care de tot greu va putea fi umplut.

Încercați de o pierdere atât de mare, prin dispariția unei personalități atât de proemi-

nente ca vicarul general Dr. Cheșianu, nu murmurăm, ci resemnați creștinește ne prosternem în fața Provedinței, mulțumindu-i pentru această operație, ori cât de dureros ne sângerează inima sub greutatea ei. Plecăm genunchii inimelor noastre, fiindcă sfaturile Domnului sunt necuprinse și căile lui neumbulate. Apoi: Domnul ni l-a dat, Domnul l-a luat, fie numele Domnului binecuvântat în vecl.

Descendent al unei vechi familii profeștii cu puternice și adânci tradiții religioase, regretatul s'a născut în Ercea (Mureș) la 7 Aprilie 1863. A crescut și copilărit în casa parohială de tot modestă, lipită cu pământ, dar în o atmosferă plăcută de dragoste, de cinste de rugăciune, de muncă și de cruțare. Studiile liceale le-a făcut în Tg.-Mureș și Blaj, esecând totdeauna cu purtarea exemplară și cu progresul eminent în studii. Luând bacalaureatul în 1884, ca cel mai bun, a fost trimis de mitropolitul Vancea în seminarul central catolic din Budapesta. În 1888, după terminarea facultății teologice, a fost trimis ca bursier la Universitatea din Cluj, unde s'a impus atât de mult prin munca și talentul lui, că în 1890, după trecerea licenței de profesor de Geografie și Științele naturale, Ministerul Instrucțiunii Publice ungar, l-a numit asistent pe lângă profesorul de Botanică, — întâiul și ultimul român în slujba aceea. — Dacă ar fi rămas acolo, unde ar fi ajuns cu marea lui putere de voință și de muncă? Dar n'a rămas. Ia doctoratul în Științe și în 1891, părăsind toate prospectele, ademenitoare pentru o catedră de profesor universitar, de dragul Bisericii și și al neamului său, vine între modeștii și harnicii dascăli ai Blajului.

De 41 ani e căsătorit cu Dna Virginia, fiica magistratului de Tribunal Leontin Pop Cluj. Duce o viață familiară pașnică, liniștită, iubindu-și pe ai săi până în sfârșit și jertfind tot ce numai a putut pentru educația aleasă și fericirea fillor săi. Acesta, care n'a dușmănit pe nime, despre care cu dreptul se poate zice: izraeltean fără viclenie, ne putem închipui ce soare cald și luminos a fost în sinul familiei sale, cu care a împărtășit toate bucuriile și durerile. Un mic, dar foarte caracteristic amănunt: După sf. liturghie, lua zilnic câte o o bucățică anaforă, pe care, ducându-o acasă, o împărțea fiecărui membru înainte de dejun.

De suferit a suferit și adormitul în Domnul. Și pe căile vieții lui au fost umbre proiectate de cruci, pe cari le-a suportat fără murmur cu încredere în Dumnezeu, care nu l-a lăsat să descurajeze. Nici când șovăitor, totdeauna încrezător ca cel ce-și caută punctul de razim în Cel preainalt, în Cel atotputernic.

Ca profesor a fost custodele muzeului de naturale și conducătorul celei mai vechi grădini botanice pe lângă licee, din Europa, instituțiunii, pe cari și-a ținut de a sa datorie să le desvolte, îmbogățindu-le.

Regretatul a iubit mult pietrele, animalele, plantele și florile, despre cari știa să vorbească foarte interesant și cu o rară claritate.

Mal pe sus de natură însă lubia pe Ziditorul ei, pe care-l preamăria cu imnul: „Mare ești, Doamne, și minunate sunt lucrurile tale, și nici un cuvânt nu este destul spre lauda minunilor tale”. De multeori, ajungând la sfârșitul orei de birou, mulțumind îndurării nemărginite, spunea: Plec la vie, să mă odihnesc puțin, desfătându-mă în privirea operelor de artă a Atotputernicului. Se recrea, ca să poată continua munca și după cină.

Atunci, în atmosfera aceea de caldă familiaritate, s'a ridicat părintele prot. Simu și, făcând o comparație între apostolii Domnului înainte de coborîrea Duhului Sfânt, sfioși, precum se știe, stând cu ușile zăvorâte de frica Iudeilor, și între scriitorii români, descălecați în mijlocul nostru, în anii 1912 și 1913, la șezători literare neuitate în Sibiu, Arad etc., îi găsea superiori pe aceștia, fiindcă au îndrăznit să facă apostolat înainte de coborîrea Duhului Sfântei Uniri, care a început să fâlfâie deasupra capetelor noastre abia din 1918 încoace. Pusă astfel teza, susținută cu toată căldura inimii și lumina inteligenței, a fost cu neputință să nu trezească cel mai viu răsnet în sufletul scriitorilor sârbătoriți.

Răspunzând scurt și sentențios unul dintre ei, a spus: Cine vorbește astfel, este și el umbrat de puterea Duhului Creator, și nu poate fi privit ca un străin nici în restrânsa familie a Scriitorilor Români.

Frumoasă izbândă și rară recunoașterea!

Activitatea literară a defunctului desfășurată în coloanele Preotului Român dela Gherla, a Gazetelor Transilvaniei din Brașov, a Tribunei din Sibiu, a ziarului nostru, și chiar în câteva broșuri aparte, justifică deplin consacrarea aceea neuitată.

Depun această amintire ca o floare pe mormântul deschis de curând la Dumbrăveni.

Claritatea și precizia formează nota caracteristică și a scrierilor sale, pe cari le înșir în următoarele: 1. Adatok a Ruppia transilvanica Ismeretéhez (teză de doctorat); 2. Geografie p. cl. I.; 3. Geografie p. cl. II.; 4. Geografie p. cl. III.; 5. Botanică p. cl. V.; 6. Istoria naturală și muzeul școlilor din Blaj; 7. Bureții comuni; 8. Iglina școlarului; 9. Ingrijirea sănătății; 10. Florian Porcius Cato, ca botanist; 11. Plantele în poezia populară românească (unica colecție de plante presate cu poezii populare) și diferite articole în „Unirea”, „Transilvania” și în alte reviste.

Dintre creaturi a iubit mai mult pe om; pe fiecare om fărăosebire de neam și lege. Cine ar putea spune, că a fost dușmanit de reposatul, ori că adormitul, de dragul intereselor personale, din egoism, ar fi izbit vreodată în interesele altora, ar fi lezat binele comun, profesional, ori colegial? Sufletul lui mare și curat a fost atașat mai mult de elevi, de toți elevii, ai căror profesor a fost din 1892—1908, iar din 1908—1919 le-a fost și director, apoi inspector până la moarte. N'a fost numai profesor, ci și ce trebuie să fie fiecare profesor: a fost educator în accepțiunea cea mai frumoasă a cuvântului, a fost părintele iubitor al elevilor.

Ca păstorul bun, care sufletul și-l pune pentru oi, dintre 600—700 eievi, cunoștea pe fiecare. Știa de unde e, în ce stare îl sunt părinții, unde stă în gazdă și se interesa de aproape de soarta fiecăruia. În toate acestea a fost ajutat de o memorie extraordinară, păstrată aproape în întregime până la moarte.

Ca mijloace de educație a acceptat și aplicat cele indicate de Dascălul dascălilor, de Isus: pilda bună (Mat. 5, 13—16) învățătura adevărată (Mat. 28, 19), persuasiunea și, de tot rar, pedeapsa (Mat. 18, 15—17).

Cu pilda sa luminoasă a premers tuturor și întru toate: în conștiințiositate, muncă neobosită, în pregătire continuă, în hotărârea de a servi cu plăcere tuturor, în cumpăt, în moralitatea-i de cristal, scurt, în împlinirea datoriei, dela care n'a înțeles nicicând să se abată.

Preocuparea lui de fiecare zi era formarea caracterului moral bun al tineretului, convins fiind că numai cu omenia, cu munca și cu cruțarea se pot câștiga și păstra orice fel de bunuri.

Propagator senin al luminii între elevi, îl captiva pe toți cu cursurile lui clare, precise și făcute cu căldură.

Dacă vre-un elev nu-și făcea datoria, umbla după el ca după un mieluleț rătăcit. Îl atrăgea atențiunea asupra răului, punându-l în vedere durerea părinților, cari, în schimbul jertfelor, nu așteaptă dela el altceva, decât să învețe și să se poarte corect. Grija, ca pedepsând să nu descurajeze și să nu deosească pe micul delicvent, ci să-l ridice și să-l întărească pe calea cea bună.

Prin astfel de manieri distincte a exercitat, ca nime altul, influință binefăcătoare asupra generațiilor tinere, cari, pline de recunoștință, nu vor uita niciodată înfățișarea lui blândă și plină de bunătate.

Ca preot adormitul a fost omul, a fost slugă bună și credincioasă a lui Dumnezeu. Pătruns de însemnătatea simbolică a cuvintelor, ce le rosteste preotul la îmbrăcarea dela liturghie: „Bine este cuvântat celce mă încinge cu putere și a pus nemustrată calea mea”, cu făclia credinței în inimă, s'a disciplinat, punând stăpânire asupra inclinațiilor rele. Neștiind, când vine Domnul în paza întâia, ora a doua, ori a treia (Luca, 12, 38), a vegheat, păstrându-și zelul aprins spre bine, întărindu-se în rugăciune și ținându-și trează conștiința chiar și în straja a patra: în vârsta înain-

tată a bătrâneții. Care dintre noi a fost muncitor mai neobosit, slujitor mai plin de devotament și mai punctual în toate slujbele cea avut ca acest luminat prelat bisericesc și la vârsta de peste 71 ani, ca acest preot modest, cu totul încărunit în cinste, — care a muncit chiar și în câteva zile de boala, ce l-a răpus?

A luat parte la toate frământările bisericesti, culturale, naționale, economice și sociale. Membru și de mai multe ori la conducerea „Astrei”, Reuniunii femeilor, Societății meseriașilor, „Sf. Uniri”, Casinei române, cooperativei de consum băncii populare, „Patriei”. Contribuind în tot locul cu judecata-i limpede și practică, cu obolul său și cu o atitudine fără aere, fără trufie. Totdeauna respectuos și pururea respectat. Nu încerca să-și impună părerea cu violențe, ci prin persuasiune și cu blândețe, ceea ce-i procura cinste.

Asemenea Mântuitorului, recunoștea binele ori cât de mic ar fi fost. Pentru făptuitor avea o vorbă bună, încurajându-l și îndemnându-l să continue. Deosebit se bucura de munca de evanghelizare, de răspândirea și adâncirea credinței prin misiuni sfinte, prin exerciții spirituale și prin diferite societăți de pietate.

Prin tăria lui de voință, prin închinarea întregii lui vieți binelui obștesc, prin capitalul intelectual, prin puterea rară de muncă și prin munca fără odihnă regretatul și-a ridicat monument aere perrenius: mai tare decât bronzul.

O figură atât de luminoasă n'a putut rămânea neobservată de cei mai mari. În plus de slujbele amintite, în 1915 îl vedem înălțat pe treapta canoniciei, unde, până în sfârșit, a rămas o podoabă prețioasă, apreciat de colaboratorii tineri și bătrâni pentru dragostea lui de frate, pentru promptitudinea de a-și oferi serviciile în ori ce cauze cât de grele, pentru sinceritatea și curățenia lui. — În cele malgrele, zile pentru finanțe și economie a fost chivernisatorul înțelept al Administrațiunii Centrale Capitulare, iubit, ascultat și respectat de funcționarii în subordine. — Prin anii 1920—21 a fost incredințată conducerea districtului protopopesc al Blajului, unde pentru tactul fin și pentru prudența lui a lăsat cele mai plăcute amintiri.

Din 1924 e vicar general arhiepiscopesc. În 1929 Părintele dela Roma îl numără între prelații săi. Maj. Sa Regele îl decorează cu Răsplata muncii Cl. I. pentru Biserică și cu gradul de comandor al Stelei.

Reposatul nostru frate a avut o viață bună și o tot așa de bună moarte. A murit liniștit. A murit, câteva minute, după ce a deșteptat în sufletul său împăcat credința, nădejdea și iubirea. Omenește judecând, a murit convins, că a luptat bine, că a împlinit cursul și a păzit credința, pentru ce va fi auzit din gura dreptului Judecător: „Bine, slugă bună...”

În fața acestei personalități puternice, care a împreunat în chip fericit și armonic atâtea calități eminente, mă întreb, că oare s'ar putea mângăia cu cuvinte omenești familia zdrobită de durere? Ori I. P. S. S. Părintele metropolit, care, pentru a-și arăta recunoștința pentru vrednicile incontestate și incontestabile ale defunctului, s'a transportat cu mare chin lângă sicriu și care, după cum a declarat, ar fi pontificat slujba acestei dureroase înmormântări, dacă n'ar fi putut veni I. P. S. Părintele Episcop dela Oradea, căruia îi datorim profundă mulțumită? Ori s'ar putea mângăia cu cuvintele omenești copilul, care pierde un membru atât de valoros? Ori Biserică noastră, care se desparte de vicarul său bun, înțelept și generos?... Nu! — Să ne rugăm, ca Părintele ceresc să ne mângăie pe toți.

Scumpul nostru coleg, ai trăit în cinste

și muncă, — Ai avut un sfârșit creștinesc fără patimă, nerușinat, cu pace și, — credeam — treci în lăcașurile de veci ale Aceluia, care ai crezut, pe care L-ai iubit și l-ai servit cu toată inima. Pentru noi rămâi o icoană vie a sofului și părintelui de familie exemplar, a preotului blând, a învățatului modest, a profesorului de o rară probitate, a educatorului model, convins despre adevărul și greutatea cuvântului „Voi” (Mat. 18, 7) ieșit din gura Cuvântului veșnic. Ne rămâi icoana luminoasă a omului pururea corect, a patriotului neînfricat în fața adversarului și fără reclamă în timp de pace... Nu-ți uita de noi: de familia, de Biserică și neamul tău. — Memoria ta fie binecuvântată!

Judecată nepărtinitoare. Pastorul primei biserici congregaționiste din Eugene (Oregon — S. U. Nord-Americane). Dr. C. E. Palmer a ținut, nu de mult, în biserică parohială, o cuvântare memorabilă. Tema vorbirii era: „Gândirea catolică în fața gândirii protestante”. Concluziile: categoric favorabil catolicismului. Așa:

„Geniul catolicismului — zice pastorul — este exprimat în însuși numele lui. Cuvântul «catolic» e un cuvânt mare și nobil: înseamnă universal. Catolicismul tinde, prin propria natură, să fie idee mondială. De aceea gândirea catolică este instituțională, organizațională socială și bisericăscă. Minunată pentru viața organizată și asociată a omenirii”. — „A aparține bisericii catolice — continuă învățatul pastor — vrea să zică a face parte din ceva foarte vast, care te învăluie, te susține, te iubește și te conduce. Catolicul are tot dreptul să afirme că adevărul divin e propovăduit de Biserică”. — Adevărata știință duce la adevăr.

† Gheorghe Simu Trecea la cele ve-

nice, — în 22 Aprilie c. — jeliț de toți cari l'au cunoscut. Pentru că venerabilul protopop al Dumbrăvenilor, pe lângă toată povara celor 72 de ani ai săi, a rămas până în sfârșit tânăr cu sufletul, radios și împrăștiind semănătate și energie.

Adormitul în Domnul s'a născut la Gheorgheni de pe Murăș, în 4 Martie 1862. Studiile liceale și celea teologice le-a făcut la Blaj; la universitatea clujană a urmat apoi cursurile științelor naturale. Inima l'a readus însă la dragostea de mai de mult: la altarul Domnului. Se hirotonește în 1888 și, patrasprezece ani în șir, ostenește ca păstor sufletesc în Gheorgheni nașterii sale. De-aci trece în cetatea Apafiței știlor, în Ibașfalăul devenit Dumbrăveni după întregire, rămânând locului până la sfârșitul vieții. După moarte, înmormântat în cimitirul din Ibașfalău, unde a fost înmormântat cu poziția ce l-a fost incredințată spre apărarea creșterii și întăririi.

Preot după rândul lui Mechisedec, orator de seamă, răposatul s'a distins și ca mântuitor al condeiului. Scrie încă de tânăr, „la ziarele de pe atunci, îndeosebi la „Gazeta Transilvaniei”. La „Unirea” lucră chiar la cea dintâi număr. O vreme redactează „Revista Ilustrată” cea atât de binemeritată pentru cultivarea gustului de citit și a sentimentului național. Scoate și o seamă de broșuri, opt la număr — cu bucați în proză și versuri mult gustate. Cine n'a savurat, pe acele vremuri, „Noaptea de Iarnă” ale lui Gheorghie Simu?

Activitatea sa culturală-națională i-a prilejuit și mizerii. Așa: procesul de presă din 1909, când e osândit pentru un articol jubilar din gazeta brașoveană. Dar s'a bucurat, mai la urmă, și de atenția de care vrednicul fostul președ. al „Consiliului Național” și comandantul „Gărzii Naționale” din Ibașfalău.

a fost distins cu „Steaua României“ în grad de ofițer și a primit și medalia comemorativă a Incoronării: distincții ce atât de la locul lor luceau pe pieptul camerarului papal, care a fost acest preot român de factură veche.

Parentarea și prohodul, în sobor de preoți și în prezența unui public imens, români și străini din loc și din jur, l-a făcut p. Dr. Cor. Pop-Lupu, prof. de Teologie, ca trimis al Blajului.

Dela alții, cetire. Iertată să ne fie indiscreția, dar prea ne-ar sta pe inimă să tăcem. Prea mult grăiesc sufletului și conștiinței ceea ce avem de relatat, — ori în cât de puține cuvinte s'ar face asta, — și de aceea le îmbrăcăm în halna slovelor și le așternem drumului, spre suflete și conștiințe.

Ne scrie adecă Preacucernicul Părinte Felix Wiercinski S. I. câteva rânduri din îndepărtata *Estonie*, unde l'a mânat mai în urmă ascultarea călugărească. Desprindem din ele faptele: Cu toți cei 76 de ani ai săi, — cei mulți înalți! — P. Felix e trimis în povarnică apostolle misionară. Și încă în ce post! Orașul *Pärnu* (aci e rânduit Preacucernicia Sa) are 30.000 de locuitori, dintre cari 50 (zis și scris: cincizeci) sunt catolici. Și atâta tot. Incolo: de salar dela stat, — ușor de bănuț, — nici vorbă, sesie parohială tot așa; stole ca 'n palmă (ce poți aștepta dela 50 de inși); biserică în spe; casă parohială: del cum se îmbrățește, și mai ales cum se poate. P. Wiercinski precizează: o cameră, de șapte pași în lung și lat. Capela cam încodată pe atâta, sub acelaș acoperiș.

Și cu toate aceste: mica turmă cuvântătoare din *Pärnu* își are păstorul său. Asta îndată ce a fost cu putință să se organizeze și în acele părți parohii catolice; după o criminală oprinare de peste patru veacuri. — Darul Domnului reversese din belșug asupra acestei înfiripări apostolice Rugăciunea aceasta se va ridica spre ceruri din cât mai multe inimi române și pentru că sufletul înjgheberii din chestie, P. Felix, în urma celor 22 de ani petrecuți pe pământul *Țării noastre*, se socoate, (ipsissima verba), „*Român de suflet*“. Și, după cum ne asigură Preacucernicia Sa în scrisoarea prin care ne cere *Unirea* de care nici acolo nu înțelege să se lipsească, zilnic pomenește la sf. altar patria română.

Încă un mic amănunt caracteristic, din părțile acelea: în toată *Estonia* abia de se află, deocamdată, la 2000 de catolici. Pentru aceea însă s'au îngrijit să-și albă, cu cele dintâle zile ale libertății religioase, foaia lor religioasă și alte tipărituri folositoare de suflet, cari li-se dau și pe cari le cetesc cu asiduitate. — Fără comentariu.

Aniversarea întemeierii Romei.

S'a prăznuit cu fast extraordinar în 21 Aprilie c., dată la care se susține că s'ar fi împlinit 2687 ani de când cei doi frați gemeni, Romul și Remus, au pus temelii Cetății Veșnice. Cu acest prilej, în prezența capului guvernului și a guvernatorului Romei, au fost inaugurate operele de isolare ale celebrului »Castel S. Angelo«, și au fost desvăluite tablele geografice în marmură (mărimea fiecăreia: 16 m²) ce reprezintă dezvoltarea stăpânirii romane asupra lumii, în patru epoce succesive. Tabla a patra reprezintă epoca de strălucire a lui Traian: culoarea albă (exprimând puterea romană) se vede extinzându-se, în Europa, asupra Britaniei, Panoniei, Noricumului, Traciei, Moesiei, Daciei; în Africa asupra Mauretaniei; în Asia asupra Armeniei și Cappadochiei. — S'a trecut apoi la lucrările de largire ale alei de pe Aventin, lucrări începute în 15 Ianuarie anul trecut și efectuate cu circa 600 muncitori la zi. În continuare s'a inaugurat și noua Stațiune Sanitară de lângă Tor Sapienza.

Știri mărunte

Pentru restanțierii. Controlând cărțile de casă ale »Unirii«, am făcut constatări din cale afară triste. Numărul cetitorilor cari nu plătesc abonamentul crește îngrijorător. Sumele ce ni se datorează sunt mai mult decât considerabile: sunt insuportabile pentru bugetul nostru. La fel sumele pe care, la rândul nostru, le datorăm tipografiei, din mila căreia am putut totuși rămâne în viață. Această situație dezastruoasă nu mai poate dăinui. Într'un chip ori altul, va trebui să-i punem capăt. De sigur, înainte de a trage ultima concluzie, suntem datori să utilizăm toate mijloacele pentru a intra în drepturile noastre, asigurând astfel viața foii. De aceea ne permitem să facem un călduros și stăruitor apel la omenia cetitorilor noștri restanțieri, rugându-i să ne trimită fără întârziere sumele ce ne datorează. Dacă această rugămintă nu va fi ascultată, vom fi nevoiți să recurgem la toate mijloacele, mai costisitoare și mai supărătoare, pentru încasarea restanțelor. În același timp anunțăm, că dela jumătatea anului gazeta nu se mai trimite nici unui cetitor în restanță cu mai mult de un an cu plata abonamentului. — Suntem nevoiți să luăm aceste măsuri pentru a asigura viața unei publicații, pe care o socotim folositoare și necesară.

Conferența dela București a episcopatului latin. Joi, în 12 Aprilie c., Preasfințitii arhieriei de rit latin dela noi s'au întrunit cu toții în Capitala Țării, unde la reședința mitropolitană și sub presiul I. P. S. Cisar au desbătut o seamă de probleme spirituale-bisericești de cea mai mare însemnătate. Așa, între altele, s'au ocupat de flagelul divorțurilor și de măsurile de luat pentru a fi prevenit; de educația clerului și trezirea vocațiilor sacerdotale; de misiunile interne și externe, cateheză, predică, școala coofesională, pastorația militarilor, intensificarea mișcării euharistice și îngrijirea sufletescă mai ales a tinerelor ce iau drumul Bucureștilor în căutare de serviciu. — La prânz toți înalții Ierarhi au fost oaspeții p. arhiepiscop Cisar, iar seara, la cină, ai Excel. Sale Valerio Valeri, nunțiu apostolic.

Români la Roma. Un grup de 150 intelectuali români — citim în »Osservatore Romano« din 14 Aprilie — a cercetat Cetatea Eternă și a fost primit în audiență de Papa, în Sala Consistoriului. Grupul era compus din familiile de elită ale Capitalei noastre, având în frunte profesori universitari, politicieni, apoi studenți ș. a. Sfântul Părinte le-a adresat cuvinte deosebit de cordiale, pe cari Mons. E. Iuga, consilier eclesastic la legățiunea noastră dela Vatican, le-a tradus în românește. Impărtașiți de binecuvântarea papală, pelerinii au salutat pe Părintele creștinătății cu entuziasm: »Să trăiască!«

Apostolatul bunătații. Moise Lacey, unul din fruntașii statului Kansas din America, a trecut la catolicism. Are vârsta patriarhală de 85 ani. Hotărîrea a luat-o în spitalul călugărițelor din »Congregațiunea Indureratei«, cari l-au îngrijit în boala lui grea. »Religiunea surorilor — a zis — trebuie să fie cea bună; altminteri ele n'ar putea trăi și nu s'ar putea ruga așa cum o fac.«

Locale. Dumineca viitoare, a Samaritencii, va predica în catedrală p. Nicolae Comșa, prof. la liceul nostru de băieți.

— Miercuri, după ascultarea Sf. Liturghii, s'a făcut deschiderea sărbătorească a *Scoalei Țărănești* de sub auspiciile »Astrei«; școală în care deocamdată nu s'au putut primi mai mult de 25 fruntași de-ai satelor noastre, dornici de mai largi cunoștințe de carte și economie ca cele câștigate de dâșii până acum. Vreme de trei săptămâni, cât țin cursurile acestea, într'ale

gospodăriei vor fi instruiți de specialiști dela Camera Agricolă, iar în cele teoretice, administrative și legislative vor fi orientați de conducătorii despărțământului Blaj ai »Astrei« în frunte cu d. Alex. Lupeanu-Melin, pe lângă care s'au mai alăturat și o seamă de alți profesori ai școalelor noastre, precum și dd. Dr. I. Bianu, adv. și fost senator și I. Lupeanu, șeful poliției locale. — P. Dumitru Neda, redactorul nostru se va îngriji de laturea sufletescă a cursiștilor acestei școli.

— Tot Miercuri, dar seara, s'a jucat în sala de gimnastică a liceului de băieți piesa *Invierea*, scrisă de literatul *Ovidiu Hulea*. Operă vibrantă de cel mai curat naționalism, și jucată cu artă desăvârșită de trupa orădană »Studio« sub conducerea autorului însuși, ar fi meritat mai multă atenție chiar și din partea corpului profesoral. Mai ales că d. Hulea, pare-ni-se, a fost cândva profesor la liceul blăjan.

Presa străină la Papa. Marți, în 10 Aprilie c., Sfântul Părinte a primit în audiență un grup de 80 gazetari, reprezentanți în Roma a celor mai mari ziare și agenții de presă ale lumii întregi. Prin ei, multe mii de organe de publicitate ale lumii întregi au ținut să exprime călduroase omagii lui Pius XI, din prilejul serbărilor de încheiere ale Anului Sfânt. Adresa omagială prezentată de președintele asociației, Dr. R. Hadel, exprimă sincera admirație a presei din lumea întreagă pentru incomparabila misiune spirituală a Pontificelui Roman, pentru opera de armonie și pace pe care o desfășoară între popoarele pământului. La rândul său, Sf. Părinte a mulțumit călduros presei pentru felul cum a înțeles să colaboreze la acțiunea de înălțare sufletescă a neamurilor din prilejul Anului Sfânt și dorește binecuvântările cerului pentru munca nobilă a gazetarilor, ca să stea pururea în slujba marilor idealuri de pace și civilizațiune universală.

Mulțumită. Domnul *Ioan Fărcaș* cu soția Mărioara, din București, au dăruit pe seama sînteii noastre biserici din *Orșova Gurghiu* un rând foarte frumos de vestminte preoțești, în preț de Lei 5500, la *Invierea Domnului* din acest an. — Marimoșilor donatori li-se exprimă și pe această cale mulțumitele cele mai fierbinți din partea preotului și poporului credincios, iară pe preabunul Dumnezeu îl rugăm cu toții ca pentru această jertfă să le răsplătească înmiit din darurile Sale cele bogate. — *Demetriu Fărcaș*, paroh gr.-cat.

† **Amalia Smigelschi n. Bran**, soția p. Vasile Smigelschi din Sâncel, a trecut la cele veșnice în 22 Aprilie c. în anul 67 al vieții și 45 al fericitei sale căsnicii. — Odihnească în pace!

† **Vasile Moldovan**, f. paroh în Sâncraiu, a înecat din viață în 5 Aprilie c., într'al 46-lea an al vieții și 25 al căsătoriei și preoției sale cinstite. — Facă-i Domnul parte cu dreptii!

Cărți & Reviste

P. IOAN M. GÂRLEANU: *Flori de pe drum*. Poezii. Săbăoani. 1934. Prețul: 15 Lei.

Mare dar dela Dumnezeu să poți îmbrăca în haina diafană a poeziei, cu virtuozitate de artist, gândiri și simțiri profund creștine. Și acest dar îl este hărăzit Părintelui franciscan I. Gârleanu. Dovadă, pe lângă celelalte volume de poezii mult apreciate („Lacrimi“, „Viorele“, „Trandafiri“, „Boabe de tămâie“) și acest mănunchiu de drăguțe, binemirezmitoare flori și floricele duhovnicești; una mai atrăgătoare decât alta. Sunt, cu totul, douăzeci la număr. Gândurile cântărețului devin gândurile tale, dorurile lui dorurile tale, încântarea lui încântarea ta. Toate vibrează de adânci și gingașe acorduri știute, trezind ecouri din lumea purității ideale. — Admirabil repertoriu pentru festivalurile religioase, agriste și marianiste.

P. A. MUZARELLI S. I.: *Luna Maiu*, consacrată Prea Sfintei Fecioare Maria. Săbăoani. 1934. Pagini: 136. Prețul: 12 Lei.

O mică perlă a literaturii mariane. Cuprinde 31 meditații religioase, cu câte o pildă în legătură cu fie-

care meditație, și câte o rugăciune către Preacurata urmate, toate, de foarte practice sugestii cucernice. La sfârșit o bogată colecție de alte rugăciuni și cântece în cinstea Maicii Sfinte. Traducătorul, — un Părinte Franciscan, — a săvârșit printr'asta o merituosă lucrare de zidire sufletească.

GIORGIO DE GIACOMO: Florile Faraonilor. București. 1934. Ed. „Cartea Românească”. Pagini: 189. Prețul: 60 Lei.

Autorul: cetățean român de sânge italian, fost locotenent aviator în oastea română pe timpul războiului. Așa îl prezintă în prefață literatul Cezar Petrescu. Opera: debut norocos în limba română. Cuprinde patru nuvele: Florile Faraonilor; Scăderi sufletești; Aripă frântă, și: Simfonia bolnave. Se ceteșc ușor și cu plăcere, și îndreptățesc la mai mult. Desenele lui Theo reușite și sugestive.

CUNOȘTINȚE FOLOSITOARE: Seria A. „Știința pentru toți”, nr. 51, 52 și 53, și Seria C. „Din lumea largă”, nr. 50, 51 și 52. București. Ed. „Cartea Românească”. Prețul unui număr de 32 pagini: 8 Lei.

Broșuri într'adevăr folositoare, scrise cu grijă și cu pricepere. Despre *Viața la Ecuator* și *Viața la Tropice* scrie prof. univ. I. Simionescu; iar *Viața, Sufletul și Opera lui E. Roux* le face cunoscute prof. univ. Dr. G. Marinescu. (Seria: Știința pentru toți). Despre *N. Bălcescu* scrie, cu patriotică pietate, V. M. Sassu; despre *Tara Visurilor Impietrite* (Egiptul) are rânduri comprehensive M. Herovanu; pe *Gheorghe I. Donici* prezentându-l, într'o lumină de caldă simpatie, generalul R. R. Rosetti. — Răspândirea acestor broșurele se recomandă de sine.

AGRU, Buletinul Asociației Generale a Românilor Uniți. Cluj. 1934. Anul V. Nr. 3. Abonament: 100 Lei, anual.

Trecut la Cluj, sub direcția p. I. Agârbiceanu și în redactarea p. A. Tăutu, acest prim număr de formă nouă se prezintă simpatic și promițător a deveni ceea ce s'a plănuț când cu ultima convenire a celor cu rol de conducători în sânul organizației agriste. După cuvântul de orientare al redacției, aduce un articol de doctrină al p. Agârbiceanu, o scurtă înseilare de metodă a p. Tăutu, rânduri de rubrică religioasă din p. S. Chișiu, trei schițe de conferințe, scrise de preoții-profesori: I. Georgescu, T. Malai și A. Cosma, apoi destul de bogate informațiuni interne și externe, încheind cu paginile rezervate Reuniunilor Mariane și Astrului. — Obligator pentru toate organizațiile locale ale Agrului, credem că va câștiga și alți abonați. Căci o merită pe deantregul.

Dumineca. Organ al Vicariatului român unit de Maramureș. Sighet. 1934. — Număr jubilar.

Intrată într'al unsprezecelea an de bincuvântată activitate „Dumineca” vicariatului Mara mureșan a ieșit în haină de sărbătoare cu număr de pagini mărit. Și cu rânduri din pene ilostre, alese și cunoscute din coloanele ei și dintr'altelor, Așa: Ierarhii Valeriu al Orășii, Iuliu al Clujului, Alexandru al Lugojului și Arhiepiscopul eparhial de la Baia Mare. Găsim apoi sub articole de cel mai variat conținut nume des întâlnite: Brlnzeu, Agârbiceanu, I. Georgescu, Tăutu, V. Pop, Gavrilă și Florent Mihályi, Ilariu Boroș, Jaga, Doros, Berinde, Corodeanu și Filipciuc.

Telefonul „Unirii”

B. Cluj. Nodul gordian a fost deslegat, ori tăiat, norocos. Arhiepiscopul Dionisie Erhan a fost proclamat doctor honoris causa al facultății de teologie din Chișinău. A câștigat deci titlu universitar. Ministerul instrucțiunii și cultelor a adus aceasta la cunoștința Sfântului Sinod, care a revenit asupra primei sale decizii și a recunoscut de episcop al Cetății Albe și Ismailului pe alesul basarabean, din pricina căruia se iscase la început zarva cea mare. Ieri a fost investirea și totul e în ordine. — Ceeace nu poate decât să bucure pe toată lumea.

P. Târgu-Mureș. »Mugurii de Paști», cu cari deputatul Dv. d. G. Bogdan-Duică a ținut să-și cinstească alegătorii de praznicul învierii, sunt fără îndoială muguri de mătrăgună. Efectul lor asupra puținilor alegători cari citesc »Gazeta Mureșului», se va vedea. Vor vedea cu toții ce gânduri înalte îl copleșesc pe fostul savant și fostul candidat de ministru la marea zi a Învierii. Se vor bucura mai ales alegătorii »uniți» — cari pentru însăși această vină natală sunt socotiți de către iubitul lor deputat un fel de români renegați — că unii episcopi dela Blaj au fost simple instrumente ale »bestialei propagande austriace antiortodoxe», și alte drăgălășenii, isvorite toate dintr'o nestăpănită pornire de ură împotriva bisericii noastre și dintr'o suverană lipsă de respect pentru adevăr. — Să nu se supere însă bravii români-uniți cari l-au ales deputat. Fiecare face dar din ce are. Bătrânul academician și-a cheltuit până acum tot capitalul de știință serioasă, pe care l-a avut. I-a mai rămas drojdia. Pe aceasta o risipește acum pe coloanele speriate ale gazetelor de provincie. Atât i-a mai rămas!

T. Ciucea. Informația este numai în parte exactă. Adece: într'adevăr salariile învățătorilor se vor plăti direct de către percepțiile rurale de reședință ale intereseșilor. Nu se modifică însă dispozițiile privitoare la ordonanțarea pe temeiul statelor de plată. Modificarea acestora nu se poate face decât prin lege. Dar grație unui sistem de chitanțe ce se vor distribui anticipat învățătorilor, ei își vor putea ridica salariul deadreptul dela percepțiile rurale concernente, cari vor înainta a-

ceste chitanțe administrațiilor financiare drept bani, și cari acestea aievea îi au în depozit dela revizori școlar pe numele căruia s'a făcut ordonanțarea. — Acel de distribuire a salariilor prezintă necontestate înlesniri. Să așteptăm totuși o lună-două, să-l vedem aplicat pe teren. Dacă reușește, vom putea încerca extinderea lui și la plata salariilor preoțești.

„PATRIA”

Institut de credit și economii societate anonimă, B L A J

CONVOCATOR

P. T. Domnii acționari ai băncii „PATRIA”, institut de credit și economii s. a. Blaj, se invită cu onoare — în sensul § 13 și următorii din statute — a XLVIII-a adunare generală ordinară, care se va ținea în Blaj, Marți la 22 Maiu a. c., orele 16 în localul institutului.

ORDINEA DE ZI:

1. Raportul Consiliului de Administrație, Raportul Comitetului de Censori, Bilanțul darea absolutului.
2. Alegerea membrilor din Consiliul de Administrație, și a Comitetului de Censori.
3. Fixarea marcelor de prezență pe 1934.
4. Eventuale propuneri.

Domnii acționari, cari doresc a participa la adunare, sunt rugați să depună cassa institutului ori la Administrația Centrală Capitalară din Blaj, acțiunile și eventual documentele de plenipotență, până la 19 Maiu ora 12 din zi.

Blaj, la 20 Aprilie 1934.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE

ACTIVE

Conto Bilanț la 31 Decembrie 1933

PASIVE

Cassa în numerar	30.179	—	Capital de acții	10.000.000	—
Disponibil la bănci	45.108	75.287	Fond de rezervă	3.000.000	—
Realități:			„ „ pensie	1.840.000	—
Casele institutului	2.000.000	—	„ I. M. Moldovan	100.000	4.940.000
Realități de vânzare	283.681	2.283.681	Depuneri		29.543.228
Acții de bănci	1.100.000	—	Reescont propriu		14.851.600
Efecte fond de pensie	1.100.000	2.200.000	Efecte gerate Stat		18.962.000
Portofoliu de scont		37.047.780	Diverse conturi creditoare		3.987.305
„ „ stat		18.962.000	Dividendă neridicată		32.638'50
Hipotecar		569.740			
Cont Curent		10.771.777			
Spese de proces		153.134			
„ „ protest		39.241			
Diverse conturi debitoare		9.470.775			
Mobilier		140.000			
Pierderi reportate din anul 1932	424.309	—			
Pierdere din anul 1933	179.047'50	603.353'50			
		82.316.771'50			82.316.771'50

SPESE

Conto Profit & Pierdere

VENITE

Interese reescont	537.836	—	Interese conversiune	5.156	—
„ cont curent	146.792	684.628	„ de scont	558.535	—
Salare	406.100	—	„ „ cont curent	460.161'50	—
Pensii	121.976	522.076	„ „ hipotecar	1.500	—
Cheltuieli de Administrație	106.413	—	„ „ efecte	15.140	1.040.492'50
Marce de prezență	13.600	—	Provizțiuni și Comisiioane		97.777
Spese de porto	94.052	214.065	Chirie		186.695
Contribuție	75.769	—	Pierdere		603.356'50
Competință de timbru	7.474	83.243			
Pierdere din anul 1932		424.309			
		1.928.321			1.928.321

Blaj, din ședința Consiliului de Administrație, ținută la 20 Aprilie 1934.

Director: ss. Victor Muntean
expert contabil

Pentru contabilitate:
ss. Victor Moldovan
șef.-contabil, expert-contabil

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

ss. Dr. Victor Macavelu
președinte

ss. Iacob Popa

ss. Dr. G. Borșan

S'a revăzut și găsit în consonanță cu registrele societății.

COMITETUL DE CENZORI:

Blaj, la 21 Aprilie 1934.

ss. Aurel C. Domșa
președinte

ss. V. Suci

ss. Iuliu Maior

ss. Vasile Moldovan